

ИСТОК

Садашње општинско седиште у Метохијском подгору, испод јужних огранака Мокре Горе и издашног врела Источке реке, око 25 км североисточно од Пећи. Помиње се 1348. у повељи цара Душана манастиру Св. Арханђела код Призрена. У Девичком катастиху уписани су 1761. Срби Источани, приложници манастира. Године 1755. „писар грешни Радосав селом от Истока“ писао је књигу за суседни манастир Гориоч.

У градићу и његовој околини су:

1. Усред насеља, на доскорашњем старом српском гробљу, на месту званом *Црквине*, постоје остаци старе српске цркве. Урбанистичким планом Општине предвиђено је измештање гробља и подизање друштвених зграда на том месту.

2. У новијем делу града, у долини поред реке, подигнута је 1929. солидна црква Св. *Ајосџола Пејра и Павла*. Иконостас у њој израђен је настојањем Патријарха Варнаве (1880-1937). У цркви су албанске фашистичке власти крајем 1943. и почетком 1944. држале даноноћно заточене Србе из Истока, Драгољевца, Дубраве, Коврага и других села. Ту је било затворено просечно 50 до 100 људи у више махова у трајању од по два-три месеца и често им није дозвољавано ни да ради физиолошких потреба изађу у двориште цркве претворене у затвор. Одавде су их интернирали у политичке и радне логоре по Албанији и острвима Италије. И парохијска зграда је тада служила као затвор.

3. *Манастир Гориоч* (Гориоча, Огориоч) налази се на Белој стени изнад Истока. Он је метох манастира Дечана и у саставу има конак, звоник и цркву Св. *Николе*. По народном предању подигао га је Стефан Дечански у знак захвалности што му је „огореле очи“ овде исцелио Св. Никола. Истоветно предање сачувано је и у Св. Николи на Овчем пољу у Македонији, а веома слично и у манастиру Убојцу, Рђавцу

МОНАСТИР ГОРИОЧ (ИСТОК), Црква Св. Николе (14.в.)